

Program Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Hajnówka na lata 2017 – 2019

I. WSTĘP

Narkomania należy do poważnych problemów społecznych ostatnich lat. Niesie za sobą ogromne ryzyko dla zdrowia publicznego, zwłaszcza w kontekście chorób zakaźnych, tj. HIV, zakażenia wirusem żółtaczkowy typu B i C, infekcje przenoszone drogą płciową, gruźlica oraz choroby psychiczne.

Zmiany społeczno - ekonomiczne dokonujące się w naszym kraju, sprzyjają rozpowszechnianiu się mody na używanie środków psychoaktywnych. Wzrasta liczba osób eksperymentujących z narkotykami i już uzależnionych, poszukujących pomocy. Szczególnie niepokojące jest zjawisko zagrożenia narkomanią wśród młodzieży, a także obniżenie się granicy wieku osób mających kontakt ze środkami uzależniającymi.

Wśród młodzieży panuje błędny pogląd, że krótkotrwałe i incydentalne zażywanie narkotyków nie jest szkodliwe dla zdrowia i nie prowadzi do uzależnienia.

Powszechnie znana jest skala trudności leczenia, rehabilitacji i readaptacji osób uzależnionych w przywracaniu ich do normalnego życia. Efektywność leczenia osób z grupy uzależnionych jest niska, natomiast ryzyko wystąpienia u nich szkód zdrowotnych bardzo wysokie. Ponadto narkomania niesie za sobą wiele negatywnych skutków, takich jak: ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, prostytutka, przemoc, bezdomność, hazard, alkoholizm.

Wynika stąd konieczność podejmowania działań profilaktycznych i edukacyjnych, skierowanych przede wszystkim do młodych ludzi. Istotną rolę w tym procesie powinni odegrać rodzice, szkoły, placówki oświatowe, placówki opiekuńczo – wychowawcze, świetlice socjoterapeutyczne, policja, służby medyczne, organizacje pozarządowe.

Ważne jest również działanie interdyscyplinarne tych wszystkich środowisk na rzecz przeciwdziałania narkomanii.

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Program Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Hajnówka na lata 2017 – 2019 wpisuje się w cele i zadania zawarte w Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 z dnia 6 listopada 2014 roku przyjęty przez Sejmik Województwa Podlaskiego uchwałą Nr XLV/534/14, oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Podlaskim na lata 2014-2018 przyjęty 31 marca 2014 roku przez Sejmik Województwa Podlaskiego uchwałą Nr XXXVIII/452/14.
2. Program realizuje jeden z głównych celów strategicznych, który brzmi: profilaktyka i stymulacja społeczności lokalnej do tworzenia zdrowego stylu życia, wolnego od środków psychoaktywnych i innych uzależnień oraz zwiększanie działań pomocy w tym zakresie.
3. Cel ogólny programu ma być realizowany w następujących obszarach: profilaktyka, leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja, edukacja, ograniczenie podaży, współpraca interdyscyplinarna, badania.

4. Program Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Hajnówka na lata 2017 – 2019 przewiduje kontynuację działań podjętych i realizowanych w połączeniu z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz poszukuje nowych propozycji profilaktycznych i pomocowych.

III. UŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH PRZEZ POLSKĄ MŁODZIEŻ W 2015 ROKU BADANIE ESPAD.

W maju i czerwcu w ramach międzynarodowego projektu „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badanie ankietowe na losowej próbie reprezentatywnej uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Badanie ESPAD podjęto po raz pierwszy w 1995 roku. Z inicjatywy Co-operation Group to Combat Drug Abuse and Illicit Trafficking in Drugs (Pompidou Group), działającej przy Radzie Europy.

Celem badań, powtarzanych co 4 lata, jest monitorowanie natężenia problemu używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, a także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie ulokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

W 2015 roku badanie zostało zrealizowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współpracy Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

Ważona próba ogólnopolska liczyła 3526 uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz 2770 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych, chociaż w sumie zebrano 25982 ankiet.

Narkotyki

Zgodnie z oczekiwaniami wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 24,3% młodszych uczniów i 37,3% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia wśród substancji nielegalnych jest amfetamina – ok. 4,6% wśród uczniów gimnazjów i 8,3% wśród uczniów szkół wyższego poziomu.

Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia przetwory konopi na 1 miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka 19% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych- 32%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 10% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu. W zakresie używania przetworów konopi obserwowano podobne tendencje w obu grupach wiekowych, jednak wyniki w 2015 roku sugerują odmienności. Wzrost wszystkich trzech wskaźników w młodszej grupie uległ zahamowaniu, podczas gdy w starszej tylko odsetki używających w czasie ostatnich 30 dni nie uległy zmianie.

Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie, jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Inne wskaźniki problemu marihuany i haszyszu, takie jak postrzegana dostępność czy oferty tych substancji, jak również zasięg używania ich w otoczeniu badanych, wskazują podobne tendencje jak rozpowszechnienie używania. W młodszej grupie w 2015 roku zaznaczył się spadek, w starszej stabilizacja lub lekki wzrost. Potwierdza to tezę o zahamowaniu trendu wzrostowego problemu przetworów konopi wśród 15-16 latków oraz przynajmniej zmniejszenie tempa wzrostu w starszej kohorcie.

W obszarze oceny ryzyka, związanego z używaniem substancji obserwowaliśmy spadek odsetków badanych, przypisujących używanie marihuany lub haszyszu duże ryzyko. Ten niekorzystny trend

w 2015 roku uległ zahamowaniu. Odsetki przypisujących duże ryzyko regularnemu używaniu przetworów konopi nawet wzrosły.

Dopalacze

Ilość uczniów którzy używali dopalaczy, jest niższa niż ilość używających przetworów konopi. Nie odnotowano wzrostu tej ilości między 2011 i 2015 roku. Wśród uczniów ze starszej kohorty obserwuje się nawet spadek rozpowszechnienia używania tych substancji na przestrzeni całego życia oraz w czasie ostatnich 12 miesięcy.

Zahamowanie niekorzystnych tendencji w zakresie problemu przetworów konopi może oznaczać efekt nasycenia. Nie bez znaczenia są też działania profilaktyczne. Zahamowanie używania marihuany można przypisać efektom przekazów profilaktycznych.

Brak wzrostu rozpowszechnienia używania dopalaczy dostarcza argumentów, przemawiających za tezą, że fala zatruc w pierwszej połowie roku 2015 miała charakter incydentalny, związany z delegalizacją szeregu tych substancji.

IV. CEL PROGRAMU:

1. Cel główny - ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.
2. Cele szczegółowe:
 - 1) Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych.
 - 2) Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem substancji psychoaktywnych.
 - 3) Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
 - 4) Monitorowanie problemów związanych z narkomanią na terenie miasta Hajnówka.

V. ZADANIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Zadania w zakresie profilaktyki i edukacji dotyczącej problematyki narkomanii korespondują ściśle z zadaniami Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 1.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez:

- a) konsultacje specjalistów,
 - b) zajęcia edukacyjne,
 - c) pomoc i wsparcie psychologiczne,
 - d) wsparcie osób uzależnionych,
 - e) zakup i upowszechnianie materiałów edukacyjnych, informacyjnych o istocie uzależnień.
2. Prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.

Zadanie 2.

1. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności poprzez:

- a) konsultacje specjalistów,
- b) zajęcia edukacyjne,
- c) warsztaty umiejętności życiowych,
- d) treningi zachowań,
- e) poradnictwo,

f)psychoterapię.

2. Organizowanie i prowadzenie stałego systemu informacji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z zażywaniem narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych, poprzez:

1)Dofinansowywanie profesjonalnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, na terenie szkół.

2)Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką narkotykową i rozwiązywaniem problemów społecznych związanych z uzależnieniami.

3)Zakup i wydawanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz materiałów do prowadzenia zajęć profilaktycznych i terapeutycznych w szkołach i innych placówkach oświatowych i wychowawczych.

4)Organizowanie i prowadzenie stałego systemu informacji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z zażywaniem narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym.

5)Przeprowadzenie lokalnych diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów i zagrożeń związanych z narkotykami, a także stan istniejących zasobów w sferze ich rozwiązywania oraz efektów prowadzonych działań.

6)Dofinansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu problemu związanego z używaniem narkotyków, dla pedagogów szkolnych, psychologów, terapeutów oraz innych osób pracujących z młodzieżą, niezbędnych do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapeutycznej.

7)Prowadzenie konkursów na temat uzależnień i wiedzy o zdrowiu wśród dzieci i młodzieży.

8)Promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od narkotyków i innych używek oraz różnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

9)Realizowanie elementów profilaktyki podczas festynów, imprez organizowanych przez miasto oraz dni profilaktyki w szkołach.

10)Organizowanie spotkań, szkoleń, prelekcji dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.

11)Podnoszenie poziomu świadomości społecznej na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii, udzielanie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, poprzez:

1)Współpracę z organizacjami pozarządowymi, kościołami związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi w zakresie zapobiegania narkomanii.

2)Monitorowanie i uaktualnianie danych na temat instytucji, placówek oraz osób prowadzących działania profilaktyczne i lecznicze.

3)Współpraca z Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii – stosowanie wyznaczonych przez Biuro standardów realizacji działań profilaktycznych oraz działań z zakresu pomocy osobom uzależnionym.

4)Współpraca z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań.

5)Organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania przeciwdziałania narkomanii, w tym dotyczących procesu ewaluacji podejmowanych działań profilaktycznych.

6)Finansowanie szkoleń pracowników instytucji i służb pomocowych, rodziców oraz radnych

w zakresie problematyki narkomanii.

Zadanie 5.

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem, wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób poprzez udzielanie pomocy wynikającej z ustawy o pomocy społecznej.

VI. PARTNERZY PROGRAMU:

7. Instytucje współpracujące z MKRPA, między innymi:

- 1) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Hajnówce.
- 3) Policja i Straż Graniczna w Białowieży.
- 4) Sądy Powszechne.
- 5) Kuratorium Oświaty w Białymstoku, szkoły i placówki opiekuńczo-wychowawcze.
- 6) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce.
- 7) Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 8) Powiatowe centra pomocy rodzinie.
- 9) Placówki leczenia odwykowego.
- 10) Ośrodki pomocy społecznej.
- 11) Organizacje pozarządowe.
- 12) Kluby abstynentów.
- 13) Kluby sportowe.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU:

Na sfinansowanie zadań wynikających z Programu Przeciwdziałania Narkomanii przeznacza się opłaty pobierane za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wydatki budżetu na realizację programu są zamieszczone w Dz.851 rozdz.85153 „Zwalczanie narkomanii” jest to kwota 20.000,00 zł.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu określa uchwała Rady miasta Hajnówka w sprawie uchwalenia budżetu miasta Hajnówka na rok 2017.